

Bård Sverre Tuseh og Nikolai K. Winge:

Masteroppgaven i juss. Kort forklart

2. utgave, Universitetsforlaget, Oslo 2018,
191 sider inkl. registre mv.

«Masteroppgaven i juss» kan anbefales til alle norske jurastuderende, som står for at skrive speciale. Den kan også anbefales til deres vejledere, som i bogen kan få et indblik i almindelige tvilsspørgsmål hos de specialestuderende og kan få et bud på, hvordan disse kan håndteres. Det er en grundig og alligevel letlæst håndbog om specialeskrivning. Førsteudgaven blev til, fordi forfatterne så et udækket behov. Det kan undertegnede som specialevejleder på den danske jurauddannelse ikke genkende til. Det er min erfaring, at også de danske specialestuderende har en række spørgsmål og tvivl af den type, som bogen giver svar på.

Specialet adskiller sig på mange måder fra de opgaver, som både danske og norske studerende har løst igennem størstedelen af studiet. I modsætning til caseoppgaven hører specialet hjemme i den akademiske genre, og det er en forudsætning, at man som specialestuderende *både* får formuleret og afgrænset et emne eller en problemformulering og har metoder til at håndtere et langvarigt skriveforløb. Mange jurastuderende oplever sig som uforberedte på begge dele. Gennem studiet har de løst opgaver med klart afgrænsede problemer, og hver enkelt opgave har ofte skullet skrives inden for en overskuelig tidsramme på få dage eller få uger. Det afspejler sig ofte i de studerendes evaluering af specialeforløbet, hvor de skriver, at de ikke føler, at studiet har forberedt dem godt nok på det at skrive speciale. Og den righoldige specialelitteratur fra andre fagfelter forvirrer ofte den jurastuderende mere, end den hjælper. Den jurastuderende, der har valgt at skrive et retsdogmatisk speciale, vil typisk blive frustreret ved læsning af specialelitteratur, der lægger op til flere siders lange drøftelser af specialets metode. Det er med andre ord ganske velplaceret at skrive en håndbog direkte til jurastuderende, og det er en stor styrke, at forfatterne med deres baggrund kan målrette både emnerne og behandlingen af disse til de jurastuderendes behov.

Bogens afsnit om selve skriveprocessen og de redskaber, den beskriver til at skabe en velfungerende skriveproces, giver læseren gode redskaber og vil gøre den læser, der er i stand til at følge anvisningerne, i stand til at gennemføre skriveprocessen på den relativt korte tid, som både danske og norske jurastuderende har til at skrive kandidatspecialet. Men bogens forfattere anviser primært én vej gennem skriveprocessen og giver dermed ikke nogen redskaber til den eller de

studerende, der af den ene eller den anden årsag ikke finder den anbefalede proces anvendelig. Bogens skriveprocessuelle råd ligger fint i tråd med evidensbaserede metoder, men den omfattende forskning i effektive skriveprocesser og den deraf følgende omfattende litteratur om emnet byder på langt flere forskellige metoder til at effektivisere og/eller systematisere skriveprocessen end dem, der gengives i bogen. Det er forståeligt, at forfatterne har ønsket at holde bogens omfang nede, men her bør man formentlig overveje at give læserne henvisninger til anden litteratur, såfremt disse måtte ønske et andet bud på, hvordan de bedst tilrettelægger selve skriveprocessen.

Bogens afsnit om kreativ og kritisk skrivning og det deri indeholdte budskab om at skelne processkrivning fra færdigskrivning er glimrende.¹ At skelne mellem kreativ og kritisk skrivning er et forskningsmæssigt veldokumenteret råd i skrivelitteraturen, som alle forfattere af juridisk videnskabelig litteratur bør gøre sig bekendt med. Netop fordi rådet er veldokumenteret, savner jeg her henvisninger til litteraturen om emnet. Da bogen er tænkt som en håndbog, er det ikke påkrævet, at den indeholder udtømmende henvisninger til områdets litteratur, men jeg savner som minimum henvisning til en eller flere af Olga Dysthes norske udgivelser.² Særligt fordi dette erfaringsmæssigt er vanskeligt for mange jurastuderende, ville bogen have profiteret af en henvisning til den bagvedliggende evidens for det effektive i at skelne mellem kreativ og kritisk skrivning.

Også i afsnittet om henvisninger kan man se, at forfatterne har truffet en række valg for læseren. I stedet for at beskrive forskellige acceptable typer af henvisningspraksis oplyser forfatterne, at de – hvis der er flere acceptable henvisningsmåder – har valgt at beskrive den metode, der kræver færrest ord.³ Forfatterne har derved reduceret den kompleksitet, der kan være på området, og man kan roligt følge forfatternes valg – hvilket er en stor styrke for bogen. Den begrænsede kompleksitet betyder dog også, at man må ty til andet materiale for at få præsenteret andre henvisningspraksisser, hvis man af den ene eller den anden årsag ikke kan anvende de retningslinjer, som forfatterne har besluttet at viderefremme. Også her kunne bogen derfor med fordel have indeholdt henvisninger til anden

1. *Masteroppgaven i juss*, s. 49 ff.

2. Eksempelvis: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel, *Skrive for å lære: Skrivning i høyere utdanning*, Abstrakt forlag, 2000 (revideret og udvidet norsk udgave 2010 og udgivet på dansk i 2001 af forlaget Klim og på svensk i 2002 af forlaget Studentlitteratur) eller Olga Dysthe, *Ord på nye spor: Innføring i prosessorientert skrivepedagogikk*, Det Norske Samlaget 1988 (revideret udgave i 1993 m. Mari-Ann Igland).

3. *Masteroppgaven i juss*, 2. udgave, s. 118.

litteratur. Afsnittet om henvisningspraksis er naturligvis af interesse for norske studerende, men kan også have interesse for danske forfattere, der skriver bidrag til norske antologier eller til norske tidsskrifter. Som følge af de forskellige henvisningspraksisser i hvert land er afsnittet dog ikke anvendeligt som støtte til danske eller svenske specialestuderende.⁴

Et af bogens mest uvurderlige afsnit er afsnittet om metode – et afsnit, der også vil give god vejledning til danske jurastuderende. Erfaringsmæssigt er spørgsmålet om beskrivelse af metodevalg et spørgsmål, som efterlader mange studerende i vildrede og mange juridiske forskere i uenighed: Skal der være et metodeafsnit i et retsdogmatisk speciale? Og hvor meget skal det fylde? Tuseth og Winge får på forbilledlig vis gjort det klart, at et metodeafsnit i et dogmatisk speciale ikke behøver at være en grundig gennemgang af den dogmatiske metode og derfor ofte kan være ganske kort. De får samtidig beskrevet klart for læseren, at selv i et dogmatisk speciale kan det være nødvendigt at argumentere for, hvilke valg og fravalg man har foretaget.

Idet denne anmeldelse er udarbejdet, mens jeg selv vejleder i flere specialer, har jeg gengivet netop dette afsnit for mine danske specialestuderende. Tilbagemeldingerne var udelukkende positive: De studerende oplevede, at afsnittets pointer adresserer deres bekymringer og tvivl ganske præcist og giver dem anvendelige råd til netop dette spørgsmål.

Også bogens afsluttende afsnit om bedømmelse af ph.d.-afhandlinger skal fremhæves her som et meget oplysende afsnit. Afsnittet er en nydannelse i 2.-udgaven, og der er tale om et meget interessant afsnit, hvori forfatterne citerer kritiske bemærkninger fra ph.d.-bedømmelsesudvalg og derefter giver læseren gode råd om, hvordan man kan undgå at blive mødt med den beskrevne kritik. Det er et spændende afsnit, som den specialestuderende vil kunne få en del ud af at læse, fordi bogens råd bliver knyttet til konkrete kritikpunkter, hvilket øger forståelsen. Indholdet i afsnittet gør, at håndbogen adskiller sig fra håndbogslitteratur af den type, som skrives udelukkende med baggrund i forfatternes egne erfaringer og/eller holdninger. Forfatterne kunne måske med fordel overveje at indarbejde afsnittets citerede kritikpunkter i bogens rådgivende afsnit, idet citaterne understreger betydningen af de råd, der gives i bogen.

4. Den danske specialestuderende kan finde glimrende støtte hos Lars Henrik Gam Madsen på www.lhgm.dk i teksten »Retsdogmatisk forskning, 2019«, der ligger gemt bag linket: <http://www.lhgm.dk/Praktisk-Forskning.pdf>.

Alt i alt har norske specialestuderende og specialevejledere med denne bog fået en opdateret udgave af en glimrende og tidssvarende håndbog, der er vel-skrevet og direkte anvendelig som støtte i specialeskrivningsprocessen. Danske specialestuderende vil formentlig finde det lidt uoverskueligt at læse den norske tekst i sin helhed, men som vejleder kan man med fordel foreslå sine specialestuderende at læse udvalgte afsnit, som eksempelvis afsnittet om metodeovervejelser. Bogen kan ligeledes med fordel læses af ph.d.-studerende over hele Norden, som i højere grad end den specialestuderende har tid til at læse den norske tekst, selv om bogen ikke er skrevet på deres modersmål.

Eva Naur Jensen

Lektor, PhD, Aarhus Universitet